

ROSKILDE STIFT - SOMMER 2024

PALLADIUS

BISKOPPEN

I al vores forskellighed har hver
og én betydning for fællesskabet

4

KIRKEMINISTEREN

Folkekirken binder Danmark
sammen uden at ensrette os

14

PRÆST PÅ UDREJSECENTER

De trænger til at høre til

30

– Velkommen – til magasinet *Palladius*

“Folkekirken er et fællesskab, du altid kan vende hjem til.” Sådan beskriver sogne- og migrantpræst Karen Vinther Ringsmose det særegne ved Danmarks største, men samtidig også mest lokale fællesskab: folkekirken.

I en tid, hvor det ekstraordinære og individet oftest hyldes, er folkekirkens x-faktor måske netop det modsatte; for her er der plads til alle, til det nære og meningsgivende. Du skal ikke præstere noget særligt for at være med og uanset, hvor du er i livet, har du et fællesskab med Gud, og et hjem i kirken, hvor du altid er velkommen.

Magasinet *Palladius* undersøger i dette nummer, hvad der opleves som det særlige ved folkekirkens

fællesskaber. Hvordan det føles, ses og høres ude i de utallige små fællesskaber, der som et puslespil danner det store. Og hvad betyder folkekirkens fællesskab for Danmark, sammenhængskraften og vores demokrati?

Mød lægen, der har undersøgt, hvorfor man lever længere, hvis man går i kirke. Hør hvorfor kirkeminister Morten Dahlin betragter menighedsrådene som en grundpille for det danske demokrati, og hvorfor teologiprofessor Niels Henrik Gregersen mener, at alle har brug for fællesskabet... og for at kunne trække sig tilbage.

Kom med på Udrejsecenter Avnstrup i Lejre, hvor det at høre til, kan synes

som en uopnåelig drøm for beboerne, men hvor folkekirken giver dem en plads i fællesskabet. Prøv computerspil og fællesbøn i et online fællesskab hos Indre Mission og oplev en aften i fællesskabets tegn i landsbyen Hagested. Og meget mere.

Vi håber, du vil få stor fornøjelse af dette magasin. Når du har læst det, så læg det i sognegården, i kirken eller et andet sted, hvor flere kan samle det op. På forhånd tak og god læselyst.

Velkommen til magasinet *Palladius*.

Marie de Fine Licht, ansv. redaktør

Udgiver:
Roskilde Stift,
Stændertorvet 3A,
4000 Roskilde

+45 4638 1920
kmros@km.dk

www.roskildestift.dk

Ansv. redaktør Marie de Fine Licht:
mahd@km.dk | +45 4638 3810

Redaktion: Søren Lagoni, Marie de Fine Licht

Forsidefoto: Karen Vinther Ringsmose, sogne- og migrantpræst. Læs interview med hende på side 30.
Foto: Søren Lagoni

Korrektur: Lisbeth Grønberg

Layout & illustration: Itkin grafisk | itkin.dk

Tryk: StiboComplete
Papir: MultiOffset®

Palladius online: roskildestift.dk/palladius

SoMe: Følg os på Instagram, Facebook og LinkedIn

Magasinet *Palladius* udsendes på vegne af stiftet og biskoppen – og betales af Stiftsrådet

Titel: *Palladius* (Trykt udgave) ISSN 2794-7068
Titel: *Palladius* (Online) ISSN 2794-7076

– Indhold –

4

Det levende fællesskab

Leder af Ulla Thorbjørn Hansen,
biskop over Roskilde Stift

6

Vidste du

8

Du lever længere, hvis du går i kirke

Interview med Tobias Anker
Stripp, læge, ph.d.

13

Ingen folkekirke uden musik og sang

14

Folkekirken giver samhørighed uden ensretning

Interview med Morten Dahlin,
minister for byer og landdistrikter
og kirkeminister

20

Da landsbyens unge trådte til

Reportage fra en aften i Hagedsted

26

Computerspil og fællesbøn

Reportage fra Indre Missions
online fællesskab

30

Et fællesskab, du altid kan vende hjem til

Interview med Karen Vinther
Ringsmose, sogne- og migrantpræst

36

Vi har alle brug for fællesskabet... og for at trække os tilbage!

Klumme af Niels Henrik Gregersen,
professor, ph.d.

LEDER

Det levende fællesskab

Folkekirken er ikke bare præstens, provstens, biskoppens eller de ansattes kirke. Vi er alle en del af Guds hus og kirke – og i al vores forskellighed har hver og én betydning

Tekst: Ulla Thorbjørn Hansen, biskop over Roskilde Stift

Foto: Søren Lagoni

“Vi er Guds hus og kirke nu”, skrev Grundtvig til 300-året for Reformationen i sin store kirkesalme: *Kirken den er et gammelt hus*. For folkekirken er ikke bare præstens, provstens, biskoppens eller de ansattes kirke. Vi er alle en del af Guds hus og kirke, der er bygget af levende sten. De levende sten er ikke mure med skimmelsvamp, men mennesker, som er forenet ved tro og dåb. Sognets kirke er mere og andet end en bygning. Den er det levende fællesskab med Kristus i centrum.

For mig er kirken en sjælesørgerisk kirke. Kirken er for enhver som tror og kirken er for dem, som af den ene eller anden grund ikke kan tro, eller som i øjeblikket tvivler og alligevel kommer, fordi de gerne vil

høre musik og sang til opmuntring og glæde, og ord til håb og trøst. Eller bare gerne vil ind i kirken og sidde stille – og derved holde et øjebliks pause med tid til eftertanke og refleksion i en travl hverdag. Døbte såvel som udøbte skal vide, at de er velkomne i det åbne fællesskab i folkekirken.

At sidde i et menighedsråd er en ærefuld og meningsfuld opgave. Skal kirken være folkets kirke, skal der mere end en præst til. Nogle må “lægge krop til”. Og her har frivilligheden sin uomgængelige og fornemme betydning.

Siger man ja til at stille op og bliver man valgt til at sidde i et menighedsråd, så forpligter man sig til at løse en opgave på sognets

vegne – på fællesskabets vegne. Og det gælder også selvom der ikke har været kampvalg. Man får en betroet post, der er tale om et tillidshverv, en meningsfuld opgave.

Tidligere i år mødte jeg et af de yngste menighedsrådsmedlemmer i stiftet på et visionsmøde, hvor jeg fortalte om stiftets nye vision: *Kirke i vor tid – Sjælesorgens Kirke* (se strategi på roskildestift.dk). Jonas Lauge Andersen er i starten af 20'erne og blev for nyligt kasserer i Tølløse menighedsråd, hvor han nu står for økonomien i et sogn med næsten 3.500 medlemmer. Som økonomistuderende på Københavns Universitet finder han arbejdet yderst meningsfuldt, idet han derved kan give tilbage og bidrage til lokalsamfundet. Det er, sagde han,

en mening, han ikke synes, man kan finde andre steder. Og han tilføjede, at når man taler om unge og kirke, så tror han personligt, at sjælesorg vil kunne fremtidssikre kirken blandt de unge: "Mange unge mennesker ved slet ikke, at kirken yder sjælesorg (eller hvad det er), og de går derfor til psykologer med det samme i stedet for at søge hen i kirken og måske tale med deres lokale sognepræst."

Han fortalte, at han vil opfordre sine venner til at stille op ved menighedsrådsvalget i år, og det håber jeg, mange andre menighedsrådsmedlemmer også vil gøre, for vi har brug for engagerede frivillige i folkekirken.

Opgaverne i folkekirken løses i fællesskab af både præster, de valgte medlemmer af menighedsrådet, de øvrige ansatte og alle andre, der giver sig selv i de aktiviteter og den omsorg for hinanden, som er det, vi kalder 'kirkens liv og vækst'. Her kan ingen undværes. I al vores forskellighed har hver og én betydning.

Folk kommer med forskellige evner og talenter i bagagen. Menighedsrådene består af studerende, bankfolk, skolelærere, økonomaer, håndværkere, selvstændige, socialpædagoger, landmænd, sygeplejersker, direktører, førtidspensionister m.fl. De bidrager hver især med deres faglige baggrund, menneskelige evner og store engagement, og det lever folkekirken højt på.

Gid det må fortsætte på denne måde – og af hjertet tak!

VIDSTE DU....

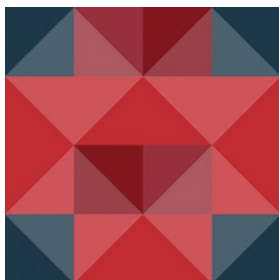
Mindre CO₂-udledning og mere biodiversitet – det er folkekirkens mål

Folkekirken har netop afsluttet den hidtil største klimaundersøgelse af sin art i en enkelt organisation i Danmark. Her er det blevet kortlagt, hvordan folkekirken kan nedbringe CO₂-udledningen og øge biodiversiteten. Læs undersøgelsen på folkekirkensgroenneomstilling.dk

Smag på **KURS** til efteråret!

KURS står for KristendomsUndervisning i Roskilde Stift og vil bugte sig imellem et skatkammer af bibelske grundfortællinger, kirkehistoriens vingesus og etiske dilemmaer.

Der tilbydes to spor:

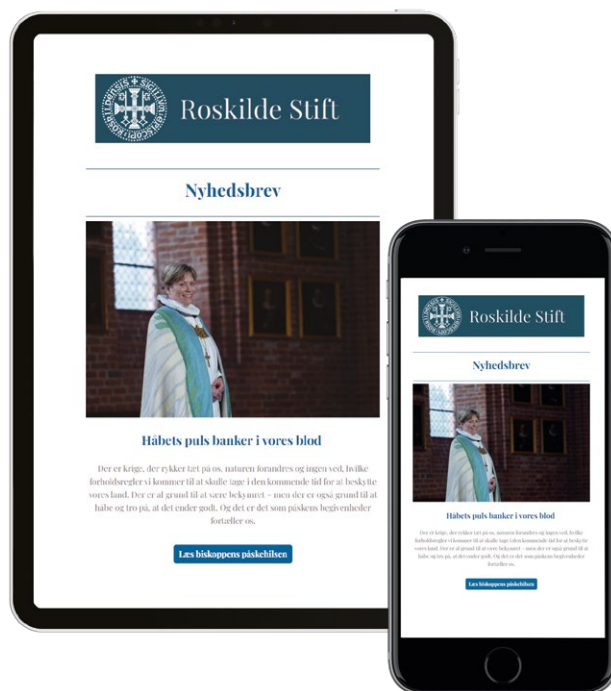

KURS Saloner er båret af livsoplysning og foregår på højskolemanér. Med salonerne byder vi på oplæg, samtale og sang over en bid mad, der passer til aftenens tema, over fire torsdagsaftener.

KURS Akademi vil over otte lørdage tage livtag med de klassiske teologiske discipliner: Det Gamle Testamente, Det Nye Testamente, Kirkehistorie, Etik og Dogmatik. Glæd dig til undervisning af dygtige præster fra Roskilde Stift.

Tilmelding til begge spor på kurs.billetexpressen.dk

Nyt fra biskoppen i din indbakke

Vil du vide, hvad en biskop laver? Er du frivillig eller ansat i folkekirken, og vil du vide, hvad der rør sig i Roskilde Stift af arrangementer eller kurser i kirkelige sammenhænge? Så tilmeld dig biskop Ulla Thorbjørn Hansens nyhedsbrev, der sendes til din mail ca. en gang om måneden. Tilmeld dig på roskildestift.dk

BRUG FOR EN **PAUSE** FRA ROSKILDE FESTIVAL?

Jacobskirken i Roskilde og Ny Vor Frue Kirke i landsbyen Vor Frue, ligger begge en spytklat fra festivalpladsen, og holder åbent, så koncertgængere, der har brug for at få hvilet sanserne, kan tage sig en himmelsk pause.

Se mere på kirkernes hjemmesider: vorfrue-vindinge.dk og jakobskirken.dk

“

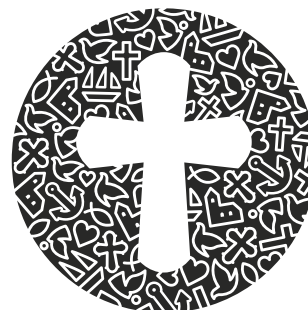
Vi kræver ikke af vores børn, at de skal elske os, før vi begynder at elske dem. Det er den måde, kærligheden beskrives på i Bibelen. Det er stik modsat den præstationskultur, som præger vores tid...

Citat af Poul Joachim Stender, sognepræst i Kirke Saaby-Kisserup fra bogen *Det er så yndigt. Tanker om tro, kærlighed og ægteskab*, Bibelselskabets Forlag, 2024. Læs en række kendte danskeres personlige udlægning af Bibelens budskaber om kærlighed.

Vil du være med i menighedsrådet?

Husk at det er til valgforsamlingen den 17. september, du har mulighed for at stille op til menighedsrådet eller bruge din stemme til at sammensætte menighedsrådet i din lokale kirke. Læs meget mere på din kirkes hjemmeside eller Facebookside.

Du lever længere, hvis du går i kirke

Forskning viser, at du lever længere og i mindre grad er i risiko for at blive ramt af sygdom, hvis du går regelmæssigt i kirke. Men kirkegang kan ikke ordineres, mener læge, ph.d. Tobias Anker Stripp, og det er der flere grunde til. Måske bør fokus – også for læger – rettes mod meningsfuldhed frem for sundhed

Tekst: Marie de Fine Licht

Foto: Søren Lagoni

Vi vil leve for evigt,
Sådan lever du evigt
og Snyd din alder.
Tre titler på populære
tv-programmer, der

afslører vores kollektive dødsangst. Men ud over at spise rigtigt, dyrke motion og måske en dag spise piller, der bremser ældning, så viser ny forskning, at man også lever længere, hvis man går regelmæssigt i kirke.

Forskere fra Syddansk Universitet har nemlig undersøgt sammenhængen mellem religiøs praksis i kirker, synagoger og moskéer med dødelighed og hospitalsindlæggelser, og de konkluderede i efteråret 2023, at religiøse danskere har færre indlæggelser og lever længere. Faktisk var dødeligheden blandt de interviewpersoner i undersøgelsen, der havde været aktive i et religiøst fællesskab, 30 procent lavere end for dem, der ikke havde.

“Man har taget udgangspunkt i kirkegang, fordi det er let at måle på, og her ser man en tydelig beskyttelse imod sygdom og tidlig død,” forklarer Tobias Anker Stripp, ph.d., læge og forsker ved Center for Videnskab og Tro på Københavns Universitet.

Alligevel mener han ikke, at kirkegang kan bruges som et middel til evigt liv i næste tv-program om emnet.

“Jeg mener ikke, man kan ordinere kirkegang. Dels ville det være etisk forkert, og der er ingen studier, der har vist, at det virker at gå i kirke udelukkende for at få bedre helbred. Og så tænker jeg måske, at udbyttet afhænger af ens eget engagement.

Hvis du gerne vil leve længere, så tror jeg ikke det nytter noget at møde op hver søndag og sidde på bagerste kirkebænk med din telefon,” forklarer han.

Hvordan man skal reagere på forskningsresultaterne, må ligesom i spørgsmål om tro være op til den enkelte.

“Ligesom der er diskussioner inden for videnskab, hvor forskere ikke altid er enige, kan man heller ikke pådutte andre at tro,” siger han og fortsætter:

“Vi ved at tro kan være en stærk kilde til mening, og her er vi inde ved kernen i alt det her: Det handler ikke om at leve så langt og sundt som muligt, men om at leve så godt og meningsfuldt som muligt. Populært sagt skal vi lægge liv til årene og ikke år til livet,” mener han.

Det er sundt at gå i kirke

Selvom kirkegang ikke kommer på lægens recept foreløbig, så er det alligevel interessant at se på, hvorfor det er så sundt at gå i kirke. Og her peger Tobias Anker Stripp både på fysiske og psykiske forklaringer.

“Først og fremmest ved vi, at det er enormt usundt at være ensom. Det er sundt at være sammen med andre mennesker og især i meningsfulde fællesskaber. Så meningsfuldhed er sundt og trosfællesskaber er stærke kilder til mening,” forklarer han.

En anden del af forklaringen er, at når man er del af et kirkeligt fællesskab, sidder man ikke hjemme i

sofaen hele dagen. Man kommer ud ad døren og hen til sin menighed. Så der er simpelthen målbar fysisk aktivitet forbundet med kirkegang, som også er med til at forklare, at kirkegang forlænger livet.

Endelig peger forskerne på, at folk, der går regelmæssigt i kirke, typisk også har en sundere livsstil end gennemsnittet. De spiser sundere, drikker væsentligt mindre alkohol, ryger mindre, og der er færre stofmisbrugere imellem. Så langt så godt.

“Men en del af effekten kan ikke forklares,” siger Tobias Anker Stripp og

tilføjer, at det lægeligt set er svært at sige noget generelt om, hvad den åndelige dimension i de religiøse fællesskaber betyder for menneskers sundhed. I hvert fald indtil videre.

“Det bliver spekulativt, men det er spørgsmålet, om der er noget transcendent på færde. Bliver man hjulpet af en højere magt, hvis man bruger sin tid i kirken?” spørger han og svarer selv: “Det tænker jeg ikke, man gør. Jeg tænker tværtimod, at alle mennesker er elsket lige højt, og jeg tænker ikke, at de, der går i kirke, er mere begunstigede af Gud.”

“

Først og fremmest ved vi, at det er enormt usundt at være ensom. Det er sundt at være sammen med andre mennesker og især i meningsfulde fællesskaber

Til gengæld peger han på, at der måske kan findes en forklaring i den bevidsthedstilstand, man kommer i, når man hengiver sig til noget, der er større end en selv. Eller når man beder en bøn.

“Det minder om meditativ praksis, hvor man ved, at der bliver frigivet

en masse stoffer i hjernen, og man aktiverer det parasympatiske nervesystem,” forklarer han.

Nogle af de her forklaringer ville nok også gøre sig gældende for f.eks. medlemmer af sportsklubber eller frivillige i hjælpeorganisationer. Derfor kunne det være interessant

at lave sammenlignende studier for at se, om den åndelige dimension ved religiøse fællesskaber giver en særligt beskyttende effekt, mener Tobias Anker Stripp.

“Foreløbig kan vi kun sige, at der er meget, der tyder på, at den åndelige dimension ved det religiøse fællesskab gør det meget meningsfuldt, og det er noget af det, der giver en særligt beskyttende effekt,” siger han.

Danskerne har tabt sproget for tro

Den beskyttende effekt ved religiøse fællesskaber er ikke kun forebyggende, men kan også spille en rolle, når folk er blevet syge. I den forbindelse er det imidlertid et problem, at mange læger ligesom store dele af befolkningen er tros- og åndsfor- skrækkede.

“Danmark er det land i verden, der har den største tilslutning på hele 75 procent til et nationalt trossamfund (folkekirken, red.) samtidig med, at kun to procent går regelmæssigt i kirke,” siger Tobias Anker Stripp og fortsætter: “Når mennesker bliver syge, melder der sig tit et behov for at tale om tro, eksistentielle spørgsmål

og meningskriser. Den største barriere mod at tale med et menneske om eksistentielle spørgsmål er, hvis man aldrig selv har reflekteret over spørgsmål om liv og død.”

Derfor er det vigtigt, at læger forholder sig til den åndelige omsorg, når de møder patienter, så de f.eks. kan henvise til en hospitalspræst. Tobias Anker Stripp ser et stort potentiale for folkekirken, fordi kirken har sat ord på spørgsmål om liv og død i tusinder af år. Særligt sjælesørgeriske samtaler med en præst er noget, Tobias Anker Stripp's patienter har været glade for.

“Tro er ikke for alle, men de fleste mennesker har nogle overbevisninger, som både kan være udtalte og uudtalte. Uanset hvad, så kan det være vigtigt at reflektere over eksistentielle spørgsmål, når man befinder sig i et alvorligt sygdomsforløb,” slutter Tobias Anker Stripp.

Evigt liv i medierne

Mange danskere har fulgt med i Emil Thorup og Camilla Kjems' forsøg på at leve så sundt og længe som muligt i tv-programmet *Vi Vil Leve For Evigt*, der kan ses på femina.dk, og i Ditte Hansen, Amin Jensen og Jesper Skibbys anstrengelser for det samme i *Snyd din alder*, der kan ses på TV2 Play. På dr.dk kan man streame dokumentaren *Sådan lever du evigt*, der giver en række bud på, hvordan man forlænger livet. Ifølge sidstnævnte betragter seriøse forskere det som realistisk, at der inden længe opfindes en pille, der kan bremse ældning.

På DR LYD kan P1-serien *Jagten på det evige liv* høres. Her forsøger værterne at finde svar på, hvordan du kan holde din krop ung og frisk så længe som muligt, og hvor langt videnskaben er fra at knække koden til det evige liv.

Ingen folkekirke uden musik og sang

Vidste du at...

Tekst: Søren Lagoni

Grafik: Sara Itkin

I mange kirker eksperimenteres der med musikken. I Hagested Kirke er der f.eks. et band af folkemusikere og i Karlsunde Strandkirke er det både trommesæt, klaver og keyboard, der leverer tonerne

Der findes mange teorier om, hvorfor vi mennesker evolutionært opfandt musik. Nogle mener, at musik og sang fungerede som socialt bindemiddel, da vi blev flere og flere individer i stammerne. På den måde var musik og sang med til at skabe stærkere grupper og forhindre konflikter. For mens sprog er præcist og konkret, skaber musik stemning og følelse af fællesskab

Mange kendte musikere, har sunget deres første rene toner i et kirkekor. F.eks. Lukas Graham, Oh Land og Ida Corr

I 2023 sang **28 %** af befolkningen salmer hver måned, enten i kirken eller derhjemme. Det var **4 %** flere end året før

Orglet er verdens største instrument og i Orgelklubben kan dit barn få undervisning i at spille orgel

Folkekirken
er Danmarks største
koncertarrangør

Folkekirken giver sanhørighed uden ensretning

Folkekirken er et forstørrelsesglas af de udfordringer, vi har i landdistrikterne, men samtidig et stærkt billede på den sammenhængskraft, der binder landet sammen uden at ensrette os. Det mener minister for byer og landdistrikter og kirkeminister Morten Dahlin, der selv valgte folkekirken aktivt til for 15 år siden

Tekst: Marie de Fine Licht

Foto: Søren Lagoni

Minister for byer og landdistrikter og kirkeminister Morten Dahlin tager veloplagt imod på en travl fredag på sit kirkeministerkontor. På vejen ind passerer vi en væg fyldt med indrammede sort-hvide fotografier af alle hans forgængere. Særligt partifællen J.C. Christensen, der i 1901 fremsatte et lovforslag for Folketinget om indfø-

relsen af folkevalgte menighedsråd, får rosende ord og et beundrende smil med på vejen.

“Menighedsrådene er det største folkevalgte led, vi har i Danmark. De betyder bl.a., at kirken tager form efter sit lokalsamfund samtidig med, at den altid har noget genkendeligt. Det, synes jeg, er meget sigende for, hvordan vi som land har nogle ting, der forener os – men som også

betyder, at vi nogle gange er forenet i, at der er nogle tydelige forskelle. Det er sundt, og det er folkekirken et spejl på,” siger Morten Dahlin.

Netop den bredere betydning af folkekirkens fællesskaber er det emne, magasinet *Palladius* har bedt Morten Dahlin om at give sine perspektiver på denne fredag. Han er 35 år og har været minister for by, land og kirke siden november 2023.

Hans personlige forhold til folkekirken er som mange danskere: et samlings- og omdrejningspunkt for de store begivenheder i livet. Men for Morten Dahlin har folkekirken også været et stort og vigtigt tilvalg.

“Jeg er ikke vokset op med folkekirken. Jeg blev ikke døbt som lille, og mine forældre blev gift på Hvidovre Rådhus. Jeg blev døbt i forbindelse med, at jeg skulle konfirmeres, men meldte mig ud, da jeg blev 18 år og læste bogen af Christopher Hitchens, der hedder *God Is Not Great*. Jeg var ung og rebelsk, og jeg tror, at hvis jeg havde kunnet melde mig ud af staten, så havde jeg nok også gjort det,” fortæller han.

Den rebelske periode uden for folkekirken varede dog kun et par år til han var omkring 20 år og meldte sig ind igen som et meget aktivt tilvalg.

“Der var nok gået lidt for meget rebel i den. Nu kan jeg mærke, at jo ældre jeg bliver, jo mere betyder det,” reflekterer han.

“Bertel Haarder (tidligere venstreminister, red.) har en gang sagt, at mennesker, der er politisk liberale, ofte er enormt personligt konservative, og det tror jeg virkelig passer meget godt på mig,” siger Morten Dahlin og fortsætter: “Jeg er et meget liberalt menneske på alle andres vegne. Jeg går ind for frihed og mulighed for at udfolde sig den vej, man nu gerne vil i livet, men jeg lever egentlig et ret traditionelt og konservativt liv og går op i traditioner. Det er vigtigt for mig, og der er kirken jo en del af det at være dansk og være en del af det

danske fællesskab. Det er traditioner, vi har her til lands, og derfor er det begyndt at fylde mere og mere for mig.”

Og kirken fylder endnu mere nu, hvor Morten Dahlin er blevet udnævnt til minister for området.

“Jeg vil gerne indrømme, at jeg kommer betragteligt mere i kirken nu, end jeg gjorde før, jeg blev kirkeminister. Men selv før jeg blev udnævnt til posten, valgte jeg at blive viet i en kirke, og at min datter skulle døbes. Det har været bevidste tilvalg,” siger han.

Folkekirken binder Danmark sammen

Folkekirken og det fællesskab, den repræsenterer, spiller ikke alene en stor rolle for Morten Dahlin privat, men også for det samfund, vi har bygget op, mener han. Særligt det, at

“

Der er jo nogle sogne i Danmark, hvor der kun er to gårde tilbage: kirkegården og sognegården

folkekirken er til stede over hele landet, er en kæmpe værdi for Danmark, fordi den er en samfundsbærende institution, og der er noget genkendeligt, der går igen. Også i områder, der er præget af affolkning; kommunekontoret er lukket, og man kan sidde tilbage med en følelse af, at udviklingen går hen over hovedet på en.

Som minister for byer og landdistrikter ser han også folkekirken som et forstørrelsesglas, der tydeligt viser nogle af de udfordringer, landdistrikterne har. Et godt eksempel er udfordringerne med vedligeholdelse af kirker, der særligt er et problem på landet.

“Der er jo nogle sogne i Danmark, hvor der kun er to gårde tilbage: kirkegården og sognegården,” siger Morten Dahlin med et skævt smil.

Han fremhæver specielt Lolland-Falsters Stift, fordi det er det stift, der har flest kirker i forhold til antal indbyggere og medlemmer af folkekirken.

“Nogle steder kan du se næste kirketårn fra tårnet af det første, og der bliver bare færre og færre til at betale for vedligeholdelsen,” forklarer han.

Samtidig er det vigtigt for ham at understrege, at der ikke tegner sig et sort-hvidt billede af udviklingen mellem land og by. Folk på landet er generelt lykkeligere end folk i byerne på trods af, at de scorer lavt på parametre som indkomst og internet-hastighed. Et fænomen, der kaldes ‘landdistrikternes lykkeparadoks’.

“Du kan jo ikke have en lille landsby et eller andet sted på Sjælland, hvor alle ikke kender hinanden. Men man kan godt bo i en stor opgang inde i København uden overhovedet at vide, hvem der bor lige overfor på den anden side. Jeg tror i høj grad, det skyldes, at fællesskaberne ofte er stærkere dér, hvor der er længere mellem husene. Måske fordi man godt ved, at kommunen ikke kommer og fikser alle problemer, og man er nødt til at gøre det selv,” siger Morten Dahlin.

Han fortæller, at undersøgelser viser, at der er større chance for, at du er medlem af en frivillig forening, hvis du bor uden for en større by. Samtidig viser tallene, at det at være en del af et frivilligt forpligtende fællesskab skaber trivsel og mental sundhed. Morten Dahlin peger særligt

på, at over halvdelen af de unge, der trives bedst, dyrker holdsport. Samtidig er det under en tredjedel af de unge, der trives dårligt, der dyrker holdsport i deres fritid.

“Det, synes jeg, siger meget godt, hvilken værdi du får ud af at være en del af et frivilligt forpligtende fællesskab, og her kan folkekirken jo også spille en rolle, fordi det jo i høj grad også er det, den tilbyder,” siger han.

Sammenhængskraften nuanceres

Idrætsforeningerne er ikke alene sunde for de enkelte medlemmer, understreger minister for byer og landdistrikter og kirkeminister Morten Dahlin. De er også gode at have med, når man taler om sammenhængskraften generelt i samfundet.

“Man kan anlægge to vinkler på det spørgsmål. Den dystre er, at man begynder at kunne se ligheder med den offentlige debat i USA, der er meget polariseret. Konflikten i Mellemøsten mellem Israel og Hamas er jo i høj grad også blevet importeret til de danske gader og den danske politiske debat. Det, tror jeg måske ikke, var sket for 20 år siden på samme måde, og det er virkelig en amerikanisering af den offentlige debat. Og det fører jo til mere polarisering og dermed mindre sammenhængskraft,” siger han.

“På den anden side har danske idrætsforeninger aldrig haft så mange medlemmer som i dag. Det er mennesker, der er medlem af et frivilligt forpligtende fællesskab. Ikke fordi politikerne eller kommunen eller

“

*Vi har en sammenhængskraft, og vi ligner hinanden ret meget, men jeg synes også, vi hviler i vores forskellighed som folk og det, at du kan høre forskel på folk i Kalundborg og i midtbyen af Århus.
Det synes jeg kun er fedt*

staten har sagt, at de skal, men fordi de har lyst. Det, synes jeg, er tegn på en meget stærk sammenhængskraft,” forklarer han.

På samme måde ser han folkekirken som et bevis på, at det stadig går godt for sammenhængskraften i Danmark.

“Vi hører selvfølgelig historierne om vigende medlemstal i folkekirken, men det, der ligger nedenunder, det er jo stadigvæk en kæmpestor medlemskare på over 70%,” siger Morten Dahlin og opsummerer: “Når man er folkevalgt, som jeg er, så skal man prøve at være løsningsorienteret. Jeg kan se begge vinkler, og derfor vil jeg også insistere på at nuancere billedet lidt, når det handler om sammenhængskraft.”

Vores kristne værdier

Folkekirken og de kristne værdiers betydning for Danmark og vores position i verdenssamfundet kan ikke overvurderes, mener ministeren.

“Når jeg har sat mig ned og kigget objektivt på et verdenskort og set på, hvilke samfund, der er de bedste at leve i, så må jeg jo bare sige, at på alle de der objektive parametre, der kendetegner et udviklet samfund, når man måler på folks indkomst, folks sundhed og ligestilling mellem kønnene, så scorer de kristne samfund højest. Og i virkeligheden gør de protestantiske samfund i endnu højere grad, og det, tror jeg også, er et udspring af de værdier, der ligger i kristendommen og den kristne tro,” siger han.

Samtidig understreger han, at det ikke handler om at tale andre religioner eller andre verdensdele ned.

“Jeg er stor modstander af Jante-loven, og et af mine valgsprog som politiker, det er, at man må gerne prale, hvis man har noget at prale af. Og vi har noget at prale af i Danmark. Vi har opbygget et fantastisk samfund med en fantastisk sammenhængskraft. Det kan vi godt sige uden at sparke ned på alle andre kulturer eller religioner,” siger han.

Når han skal forklare, hvilke danske værdier, han tilskriver vores kristne tilhørsforhold, peger han på tre:

Protestantisk arbejdsmoral, frisind og tillid.

“Vi har en rekordhøj beskæftigelse. Vi er gode til at tage fat, og derfor kan du se danskere, der på trods af det forholdsvis høje skattetryk og den høje passive forsørgelse alligevel går på arbejde, selvom de faktisk ikke får særlig meget ud af det. Det er fordi, der ligger en selvstændig værdi i at arbejde, og det er helt sikkert med til at skabe et højt velstandsniveau,” forklarer han og fremhæver derefter vores frisind:

“Vi har en sammenhængskraft, og vi ligner hinanden ret meget, men

jeg synes også, vi hviler i vores forskellighed som folk og det, at du kan høre forskel på folk i Kalundborg og i midtbyen af Århus. Det synes jeg kun er fedt,” siger han og tilføjer et andet eksempel: “I vores del af verden forfølger vi ikke religiøse minoriteter. Der er nærmest ikke noget bedre sted at være en religiøs minoritet end i Danmark.”

“Endelig har vi en meget udpræget tillidskultur. Det tror jeg også udspringer i høj grad af et kristent livssyn. Det er måske den vigtigste faktor i forhold til det værdisæt, jeg synes, præger det danske samfund,” slutter han.

I 2016 sagde menighedsrådet i landsbyen Hagested stop. Det var tid til at lade nye kræfter komme til, og landets yngste menighedsråd blev valgt. I dag er landsbyens købmand og skole lukket, men fællesskabet blomstrer og kirken er blevet centrum for et attraktivt lokalsamfund, hvor det er let at rekruttere medlemmer til menighedsrådet

Tekst & foto: Søren Lagoni

Da landsbyens unge trådte til

Guitaren stemmes, og trommesættets high-hat spændes. Der er smil på læberne hos børn og forældre, da de småsnakkende finder deres pladser i den intime landsbykirke lidt nord for Holbæk.

Hagested Kirke indbyder hver tredje torsdag til aftengudstjeneste med folkemusik og efterfølgende spisning. Det er et tilløbsstykke, for det er en aften, der hver gang er med til at bekræfte og udvikle fællesskabet i sognet. Denne aften er der

som sædvanlig 50-60 mennesker – højdespringeren var 120 for lidt tid siden.

På en af kirkebænkene finder vi Bettina Larsen, der er begejstret medlem af menighedsrådet.

“Kirkeoplevelse anno 2024 indeholder mange ting. Vi går ikke på kompromis med vores teologiske kerne, men stemningen, musikken og fællesskabet er altså afgørende for, at vi kan samle så mange mennesker,” fortæller hun.

Et par bænkerækker derfra stemmer Dorte Hovmand, formand for Hagested menighedsråd, i:

“Både købmanden og skolen er lukket her i Hagested, så kirken har en pligt til at bidrage til at gøre landsbyen og området attraktivt. Folkekirken er den lange historie. Vi har altid været her, og vi vil blive ved med at være her. Men det var nødvendigt at ruske op i den måde, vi var kirke på, da vi trådte til, så der er ikke længere noget, der hedder, at sådan plejer vi at gøre. Vi opfordrer medlemmerne af menighedsrådet til at prøve noget

nyt og fejle. For kun på den måde kan vi udvikle os. Og det virker.”

Det yngste menighedsråd i Danmark

Det er snart otte år siden, at medlemmerne af menighedsrådet i Hagedsted kollektivt valgte ikke at gennemsylte.

Der kom ikke særligt mange til hverken gudstjenester eller arrangementer i kirken, så noget måtte gøres, hvis ikke den skulle risikere at lukke. Så en dag besluttede det daværende menighedsråd, at nu måtte der nye kræfter til. Med stor ildhu begyndte de derfor at hverve nye medlemmer.

Der var ingen marketingsplan eller smarte opslag på sociale medier – det handlede om ansigt til ansigt at tænde ilden hos de lokale. De skulle forstå, at hvis ikke de tog ansvar, så var der ikke nogen kirke. Og de skulle forstå, at de nu havde en mulighed for at gøre en kæmpe forskel for det sogn, hvor de og deres familier voksede op.

“Hagedsted ligger lige præcis så langt væk fra Holbæk, at hvis vi skal overleve som landsby, så skal vi gøre noget. Da skolen lukkede, kunne jeg mærke, at der var noget af den der naturlige sammenhængskraft, der forsvandt,” fortæller menighedsrådsformand Dorte Hovmand. “Så groft sagt var det tydeligt, at vi var nødt til at skabe et sted, hvor folk kunne mødes, så det ikke bare var kirken, der måtte lukke, men også landsbyen. Derfor besluttede jeg mig for at stille op,” fortæller hun.

Resultatet efter menighedsrådsvalget i 2016 blev det yngste og mest uprøvede menighedsråd i Danmark.

“Ingen af os kendte hinanden, og ingen af os havde prøvet at sidde i et menighedsråd. Men netop fordi vi alle havde nul erfaring, var der heller ingen, der tog gamle vaner med. Vi måtte finde vores egen vej, og besluttede, at det var vigtigt at prøve ting af og dyrke det at fejle. For målet var at skabe en kirke, som folk ville bruge. Det havde man jo netop ikke lykkedes med tidligere, så nytænkning var velkommen,” understreger hun.

Jeg var jo ikke 'fuldblodskristen'

Efter gudstjenesten samles alle ved langborde i Hagedsted Forsamlingshus, der blot ligger et par hundrede meter fra kirken. Her står aftenens menu på burgere og pomfritter, og bagefter er der kristendoms-bingo som kirke- og kulturmedarbejderen står for.

Dorte Hovmand,
Philip Krogh og
Bettina Larsen
fra Hagedsted
menighedsråd

Ved et af bordene møder vi et af de nyere medlemmer af menighedsrådet, Philip Krogh. Han var tidligere ikke en del af kirkens faste kerne. Faktisk kom han aldrig i kirke, for han havde en idé om, at det ikke var noget for ham, og måske var han heller ikke velkommen. For var kirken ikke kun for 'fuldblodskristne'?

“Jeg troede faktisk, at man skulle være afklaret om sin tro, altså 'fuldblodskristen' for at komme i kirken. Så derfor var det jo ikke noget for mig. Men en dag spurgte min nabo, som jeg har et rigtig godt forhold til,

om ikke jeg havde lyst til at komme med til et informationsmøde om at sidde i menighedsrådet. Så jeg tog med, og folk var så søde. Det var hyggeligt, og så lød det bare virkelig spændende at sidde i menighedsrådet, for der var så meget, man kunne få lov til at lave og bidrage til. Man kunne virkelig gøre en forskel for vores lokalområde,” fortæller Philip Krogh.

Philip blev tændt af muligheden for at binde kirken tættere sammen med lokalsamfundet, for han følte ikke, at folkekirken havde fulgt med

tiden, og dermed ikke appellerede til moderne mennesker som ham selv. Så han stillede op og kom ind i menighedsrådet. Noget der også i dag har ændret hans forhold til tro og kristendom.

“Mange af mine venner griner, når jeg fortæller, at jeg er med i menighedsrådet. Men når jeg så fortæller dem om hvorfor, giver det mening for dem. Det har overrasket mig, hvor meget jeg får ud af det. Det er slet ikke højtideligt, men derimod meget rørende og givende at komme i kirken. Og vi har en præst, der gør en kæmpe forskel, og som jeg altid kan tale med. Kirken er virkelig blevet et bindeled mellem mennesker.”

Et ugudeligt sted

Hagested ligger lige på grænsen til Tuse Næs, hvor naturen bugter sig smukt ud mod Isefjorden. Tidligere har det i folkemunde lydt, at Hagested var et ugudeligt sted, fordi så få dukkede op i kirken til højmesserne.

Sådan er det ikke længere.

“Vi vil jo gerne lave gudstjenester for rigtig mange, men der kom ingen til højmesserne kl. 10. Så da vi er et pastorat med flere kirker, fik vi tilladelse af biskoppen til at prøve nye tidspunkter af. Det har gjort en kæmpe forskel. Og da vores organist stoppede, valgte vi også at prøve noget nyt. Vores musikalske sognepræst samlede nogle folkemusikere, der nu

spiller til alle vores højmesser. Og det trækker altså også kirkegængere til,” siger menighedsrådsformand Dorte Hovmand, der fortsætter:

“Jeg ved godt, at der sikkert er konservative stemmer, der mener, at det her er for langt væk fra den traditionelle gudstjeneste, men sagen er jo den, at nu kommer folk i kirke. Hvis vi ikke havde gjort noget, var Hagedsted Kirke lukket. Og de, der foretrækker den traditionelle højmesse, har jo flere muligheder lige rundt om hjørnet i f.eks. Udby eller Gislinge. Så man kan jo sige, at vi tiltrækker dem, der ellers ikke ville gå i kirke,” fortæller hun.

Vi er alle ambassadører for kirken i Hagedsted

De tror ikke på markedsføring i Hagedsted Kirke. Informationer om

gudstjenester og arrangementer skal selvfølgelig findes på hjemmesiden og Facebook, men det er ikke her hemmeligheden bag den store opbakning skal findes.

“Der er kommet rigtig mange gode ambassadører, som omtaler kirken positivt i Hagedsted. Det er mund til øre metoden, der gør, at folk kommer. Det er resultatet af, at naboer spørger hinanden, om de vil med. Det er bare lettere at deltage i fællesskaber, hvis man følges med andre,” fortæller Bettina Larsen.

Menighedsrådsformanden bakker hende op: “Det er ikke længere tabu her i Hagedsted at sige, at man kommer i kirke. Det er faktisk blevet helt okay for folk, for vi ved alle sammen, hvad det vil sige. Det er ufarligt at

komme derhen, og man kan godt tage sit barn med, og børnene må altså godt larme. Det er blevet lettere at gå i kirke, fordi vi alle ved, hvad det drejer sig om.”

Kirken kan også bruges i hverdagen

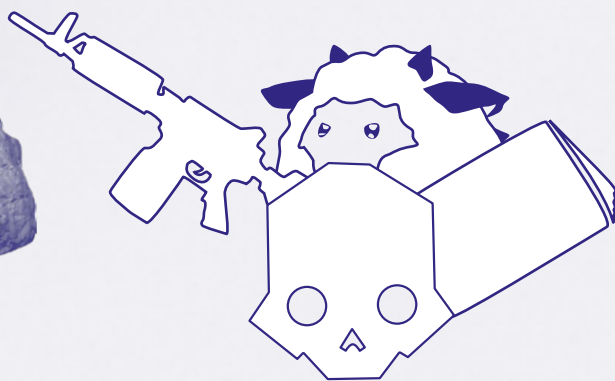
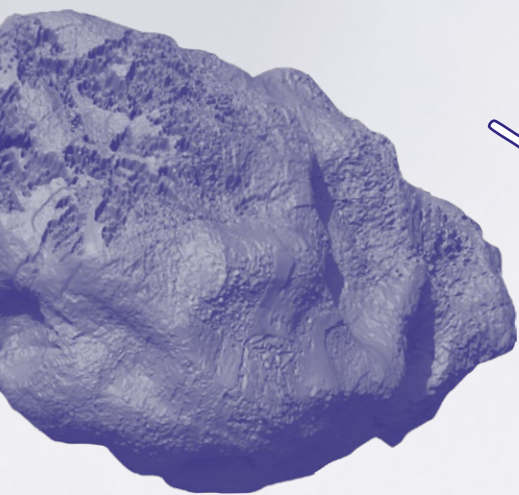
Bingo-præmierne er blevet delt ud, og aftengudstjenesten i Hagedsted er ved at være forbi. Der er opbrud, men flere steder skal deltagerne lige snakke færdig, og der laves tydeligvis nye aftaler om at mødes på kryds og tværs i andre sammenhænge.

Både Dorte, Philip og Bettina har i løbet af aftenen fortalt om, hvor seriøst de også tager opgaven med at planlægge deres menighedsrådsmøder. Det er vigtigt, at mødernes dagsordner er overskuelige, så den gode energi bevares. For der hviler et stort arbejde på skuldrene af medlemmerne. Men det er tydeligt, at det er det hele værd og mere til for dem.

“Det er meget givende at være med til at skabe oplevelser, der bliver husket,” fortæller Bettina Larsen, imens hun tager sin jakke på og gør klar til at sige tak for i aften.

“Jeg tror, at kirken er noget særligt for os alle, fordi vi mødes her i forbindelse med de store begivenheder i livet. Dåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Men nu har vi vist, at kirken også kan bruges i hverdagen. Til højmesser og andre arrangementer. Både i kirken og udenfor. Så folk i Hagedsted sogn oplever, at kirken faktisk kan bruges til det hele.”

COMPUTERSPIL

fællesbøn

I en online computerspilsverden hvor tonen ofte kan være hård og brutal, tilbyder Indre Mission et online fællesskab, hvor respekt for hinanden og troen på Kristus danner rammen for spil som

Counter-Strike, Palworld og Helldivers

Tekst: Søren Lagoni
Illustration: Sara Itkin

Foto: Frode Sigurd Topsøe

Aftenens andagt skal egentlig begynde kl. 19.30, men da putteritualet for et af medlemmerne trækker ud, sidder vi nu tålmodigt og venter. Vi kan ikke se hinanden, og deltagerne i den lille højtidelighed hedder noget så specielt som Kattekongen, DSB Gaming og Takking.

Det er tydeligvis ikke en normal andagt, vi er til, men en online-andagt hos computerspils-fællesskabet IM Gaming, der er oprettet af Indre Mission. Vi er ca. 10 deltagere, og aftenens prædikant hedder Zeldane. Eller det er hans spilenavn. I virkeligheden hedder han Henrik Jarman Topsøe, er missionær for Indre Mission i Slagelse og initiativtageren til dette nye virtuelle mødested for kristne.

“Det at game (spille computerspil, red.) er gået fra tidligere at være ret nørdet til nu at være noget, rigtig mange bruger deres tid på, og computerspil er inden for de sidste årtier blevet meget større end film- og musikindustrien. Det er kæmpestort i hele verden. Men der manglede et online-fællesskab her i Danmark, hvor kristne kunne mødes uden at skulle skjule deres tro, men hvor de tværtimod kunne mødes om Kristus. Så derfor startede vi det her op sidste år,” fortæller han.

Fællesskabet bor på platformen Discord, som er verdens største facilitator af digitale fællesskaber. Der er allerede mere end 40 medlemmer, primært drenge og mænd, men ca. en fjerdedel er kvinder og piger. De kan mødes og spille sammen alle døgnets timer, og en gang om ugen er der mulighed for at deltage i en lille andagt og bøn, inden de kaster sig over spillene.

Og det er her magasinet *Palladius'* udsendte befinder sig en mandag aften.

Ingen bandeord, blasfemi og disrespekt

Der er særligt inden for de sidste par år kommet fokus på, at miljøerne i mange online-gamer-fællesskaber ikke er for sarte sjæle. Nedgørende sprog og en hård tone er mere reglen end undtagelsen. Men hos IM Gaming er bandeord og blasfemi bandlyst, og respekten og kristne værdier er udgangspunktet for at spille computerspil sammen.

“Vi har tænkt meget over, at IM Gaming skal være et sted, hvor det er rart at komme. Det er et almindeligt problem i gamer-miljøet, at tonen kan være ubehagelig, faktisk så slem, at det får nogle til helt at droppe fællesskaberne. Men her er bandeord, blasfemi og disrespekt bandlyst,” fortæller Henrik Jarman Topsøe.

Han er selv livslang gamer og ved, hvad han taler om.

“Vi ligner andre gamere, og spiller mange af de samme spil. Men fordi vi efterlever kristne værdier, taler vi ordentligt til hinanden. Vi prioriterer også computerspil, der egner sig godt til at spille i hold, og vi fravælger spil som promoverer kriminalitet og synd. Et spil, som *Grand Theft Auto* rører vi ikke, da det er meget voldeligt og handler om at stjæle og udøve vold. Det hænger på ingen måde sammen med vores tro eller syn på mennesker og vores verden,” fortæller han.

Tager Kristus vores lidelse på sig?

Efter 20 minutters venten denne mandag aften beslutter Zeldane og de andre at starte andagten, og så må det sidste medlem støde til, når den lille er faldet i søvn. Der har indtil nu været en rolig og hyggelig sludren mellem deltagerne, men nu bliver der stille.

Zeldane, eller Henrik, indleder med en fælles bøn og så fortæller han om en oplevelse, han som sjælesørger har haft. En mand spurgte ham, om Jesus ikke alene tager hans synder på sig, men også den lidelse eller det mørke, som prægede ham.

“

Et spil, som Grand Theft Auto rører vi ikke, da det er meget voldeligt og handler om at stjæle og udøve vold. Det hænger på ingen måde sammen med vores tro eller syn på mennesker og vores verden

Henrik reflekterer engageret over spørgsmålet og læser et bibelcitater op, som han kom til at tænke på, og som kan give dem alle et svar. Kristus tager ikke bare vores synder på sig, men også vores lidelser. For når vi har vandret i mørke, har Kristus vandret med os, fortæller han.

Henrik indbyder herefter til en samtale med udgangspunkt i sin prædiken, og flere byder ind med tanker og personlige oplevelser, der relaterer sig til emnet. Bagefter er der mulighed for, at fællesskabet sammen kan bede en bøn for dem, der har det svært eller står over for udfordringer. Til sidst sluttet der af med et Fader-vor.

Bagefter forklarer Henrik: "Den kristne identitet er vigtig for os, så vi gør meget for at bevare den profil for fællesskabet. Alle kristne og interesserede er velkomne, men vi mødes om en Evangelisk-Luthersk tro, og det skal man acceptere. IM Gaming fungerer på sin vis som et online missionshus. Mandagsmøderne minder meget om de fysiske møder i missionshuse, og målet er at fastholde kristne, men også invitere kirkeinteresserede ind, så de stille og roligt kan få en fornemmelse af, hvad kirke er," fortæller Henrik.

Game-on!

Zeldane takker for et godt møde, og stemningen bliver mere løssluppen. Han spørger, om der nu er nogle

Helldivers, der er klar til at udbrede noget statsstyret demokrati sammen med ham. Der grines og flere melder, at de er klar, imens nogle fortrækker andre spil.

Der spilles i øjeblikket især spil som *Helldivers*, der er et action-skydespil, hvor hold af spillere skal forsvare jorden imod angreb fra rumvæsner. Men også et spil som *Palworld*, hvor du lige som i *Pokemon* skal fange sære væsner, træne dem og bruge dem til at kæmpe imod andre spillere, er populært side om side med kendte spil som *Minecraft* og *Counter-Strike*.

Midt i kaosset med at få lavet aftaler om hvem, der spiller hvad, melder det sidste medlem endelig sin ankomst. Det er lykkedes at få den lille til at sove, og nu er også hun klar til at kaste sig over noget fælles computerspil.

Hvis du har lyst til at blive en del af IM Gaming, skal du sende en venneanmodning til Henrik Jarman Topsøe's gamer-alias 'Zeldane' via spilleplatformen Discord. Så sender han efterfølgende en invitation til fællesskabet. Hver mandag kl. 19.30 er der andagt og bøn.

Game-on!

ET FÆLLESSKAB, DU ALTID KAN VENDE HJEM TIL

På Udrejsecenter Avnstrup ved Lejre bor børnefamilier, der har fået inddraget deres opholdstilladelse eller fået afslag på asyl i Danmark. På trods af, at de er blevet afvist af det danske samfund, forsøger sogne- og migrantpræst **Karen Vinther Ringsmose** at give dem et midlertidigt hjem. Og det er i de møder, at folkekirkens fællesskab træder allertydeligst frem

Tekst & foto: Søren Lagoni

Selvom afstanden kun er 10 km, er der alligevel langt fra Udrejsecenter Avnstrups røde murstensbygninger og institutionelle indretning til sogne- og migrantpræst Karen Vinther Ringsmoses præstegård ved foden af Rorup Kirke i landsbyen af samme navn. Her er fyldt med kunst på væggene, og spor efter familiens fire

børn flyder afslappet over det hele i de lyse rum.

“Ved du hvad? Dengang jeg var barn og ung, tænkte jeg altid, at bare man kom til Danmark, ville alt blive godt. Men sådan er det ikke. Jeg er glad for, at jeg er sognepræst og ikke politiker. Det er ekstremt at være vidne til den situation, som de familier, der bor på Avnstrup, befinder sig i. Jeg kunne

sagtens bruge al min tid der, men det kan jeg ikke, så jeg skal konstant arbejde med min egen afmagt. For jeg slår ikke til,” fortæller hun, da vi sætter os i hendes kontor i den ene ende af præstegården.

Igen gennem vinduerne kan vi se den store have med de gamle ege- og æbletræer, hvor familiens får går og græsser. I fem år har hun været sognepræst i kirkerne i Glim og Rorup. Hun bruger 75 procent af sin tid her og den resterende tid på menigheden i Udrejsecenter Avnstrup. Det er to vidt forskellige verdener, hun færdes i, men de forenes igennem kirken og den kristne tro.

“Folkekirken består jo reelt af to fællesskaber. Det fællesskab, som du kan have med dig selv og Gud, og så det sociale, som du har sammen med andre. Fælles for dem er, at du kan komme med alt, hvad du er, alt, hvad du har gjort og sagt, og uanset hvad, altid være elsket. Det sidste fællesskab, det sociale, er en mangelvare på Avnstrup. Men det, jeg kan give dem, er en kirke, et hus, som de altid kan vende hjem til. En familie, hvor de altid er velkomne. Her kan de trække vejret, for en stund glemme verden og lægge deres bekymringer hos Gud. Her smelter deres virkelighed og min sammen i en fælles tro på noget større,” siger Karen Vinther Ringsmose

Jeg låner dem mit nervesystem

Før hun blev sognepræst, arbejdede hun i lærerverdenen. Den pædagogiske arv, hun har med sig, suger hun hele tiden af, fordi det fællesskab, hun som sognepræst skaber sam-

Det er jo det fællesskab som troen kan give. Det går længere ind end noget andet, og tager fat i eksistentielle spørgsmål

men med beboerne på Avnstrup materialiserer sig langt mere fysisk end i kirkerne omkring Lejre.

“På Avnstrup er alle afviste asylansøgere. De har stort set ingen rettigheder. Så min opgave som sognepræst er at forsøge at skabe et sted, hvor de har et råderum. Hvor de kan bidrage, hvor de er 'nogen', hvor de har en stemme, hvor de kan læse bønner op eller bage en kage. Hvor de ved at være noget for andre, for en stund kan slippe deres egne bekymringer og kampe. Man vokser ved at være noget for nogen,” siger hun.

Da hun uddannede sig til sognepræst, oplevede hun det at bede frie bønner sammen med mennesker som grænseoverskridende. Det føltes simpelthen for kunstigt og intimiderende, syntes hun. Men hendes

arbejde med menigheden på Udrejsecenter Avnstrup, har ændret det fuldstændigt for hende.

“De her mennesker trænger til at give sig hen. De vil rigtig gerne snakke med mig og have mig til at bede forbøn for dem. Ved at komme til mig, lægger de sig fuldstændigt i Guds hænder. For et øjeblik låner de mit nervesystem og kan give slip.” Karen Vinther Ringsmose ånder ud.

“Det er jo det fællesskab, som troen kan give. Det går længere ind end noget andet, og tager fat i eksistentielle spørgsmål. Det giver mulighed for at mærke sig selv – at give slip på sig selv og få en pause fra alt det, vi ikke har kontrol over. Det giver mulighed for bare at være til med al sin ensomhed, afmagt, glæde eller håb.”

Hun fortæller, at hun har lært meget om sig selv som menneske og sognepræst i arbejdet på udrejsecenteret. Hun troede tidligere, at sognepræsten skulle være en klippe, som f.eks. aldrig græd.

“Jeg bliver påvirket af deres situation, og de må gerne vide, at jeg også bare er et menneske. Så det sker, at vi græder sammen. Jeg er også meget bevidst om at røre ved dem, fordi det bringer ro. Lægge en hånd på skulderen, eller tage dem i hånden. Og når jeg velsigner dem, lægger jeg hånden på deres hoved. Det er min pligt at prøve at samle dem. At være den rolige hånd, så de får mulighed for at give slip på sig selv,” siger hun og fortsætter:

“Vi tager det ofte selv for givet, for vi er vant til, at fællesskaber er faste og blivende. Men de her mennesker er rejst bort fra hele deres liv, og heroppe har vi nægtet dem adgang til vores fællesskab. Jeg kan mærke, at det betyder utroligt meget for dem at kunne gå ind i en kirke, et fysisk fællesskab, som de ved også ligger der næste gang, de vender tilbage. De trænger til at høre til.”

Et fællesskab for alle

Ligesom andre sognepræster, har hun travlt i april og maj med at konfirmere unge i Rorup og Glim. Og selvom vores samtale har handlet om, hvad fællesskab betyder for menigheden på Udrejsecenter Avnstrup, er der ikke lang vej til, hvad hun fortæller årets konfirmander, når de går ud ad døren.

“Jeg gør rigtig meget ud af at fortælle mine konfirmander, at de med dåben har fået to ting: det første er en nøgle til et rum med Gud. Som der står i Bibelen ‘Den som ikke tager imod Guds rige lige som et lille barn’ – det er nøglen. Det er nøglen til et rum, som de altid har med sig. Som

Vi tager det ofte selv for givet, for vi er vant til, at fællesskaber er faste og blivende. Men de her mennesker er rejst bort fra hele deres liv, og heroppe har vi nægtet dem adgang til vores fællesskab

de kan holde for sig selv, eller dele med andre. Her kan de erfare verden og sig selv. Her kan de bevare en åbenhed overfor skaberværket uden at skulle kontrollere eller forstå det hele tiden. For det handler også om at kunne give slip en gang imellem,” siger hun og fortsætter:

“Når jeg vinker farvel til konfirmanderne, så forventer jeg ikke, at de dukker op de næste mange søndage. Der går sikkert lang tid, inden jeg ser dem igen. Men den anden ting, de har fået med dåben, er et hus at komme til. Et hjem. Et fællesskab, som de ligesom beboerne på Avnstrup altid vil være en del af. Det er ikke sikkert, de har behov for det fællesskab hver dag, men de skal vide, at vi altid er der for dem, og det findes i alle kirker, de støder på,” siger hun.

Under vores samtale er husets sorte labrador Bob kommer ind og har lagt sig ved hendes fødder. Den gaber højlydt, som om den vil sige, at nu må samtalen snart være forbi. Men der er en sidste vigtig pointe angående folkekirkens fællesskab, som tydeligvis ligger sogne- og migrantpræsten meget på sinde.

“Noget af det, som jeg synes er fantastisk ved folkekirken er, at alle er velkomne til nadver uanset hvem de er. Der er jo i virkeligheden ikke mange religioner, der er så åbne. Årsagen er jo nok, at kristendommen er en afmagtsreligion. Der er sådan set kun to regler: Du skal elske din Gud og din næste. Vi er alle syndere, og jeg skal ikke vurdere, hvem der er mere eller mindre. Derfor er jeg også præst for alle. Også for mennesker, der tror på noget andet. Folkekirkens rummelighed er faktisk dens styrke,” slutter Karen Vinther Ringsmose.

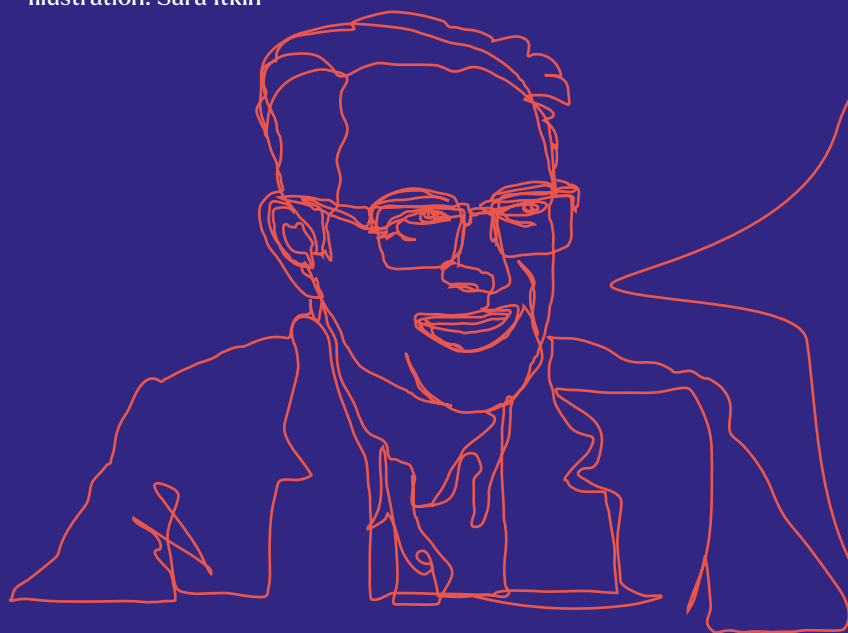
Kom helt tæt på sogne- og migrantpræst **Karen Vinther Ringsmose** og hendes arbejde på Flygtningecenter Avnstrup i DR dokumentarserien *Iben på Herrens mark: flygtningepresten*. Se den på dr.dk

Vi har alle brug for fællesskabet... og for at trække os tilbage!

I moderne samfund kommer den enkelte ofte først, men for kristendommen er egoet altid sekundært. Teologiprofessor Niels Henrik Gregersen tager et opgør med den ideologiske individualisme

Tekst: Niels Henrik Gregersen, professor, ph.d. i systematisk teologi og leder af Center for Videnskab og Tro, Københavns Universitet
Illustration: Sara Itkin

Indtil for nogle årtier siden var toneangivende sociologer enige om, at vores samfund udvikler sig mere og mere individualistisk. Det er jeg ikke helt enig i, for jeg tror, vi både har brug for fællesskaber og for at trække os tilbage.

For et par år siden sad jeg sammen med en god ven, der er religionssociolog, og diskuterede spørgsmålet med ham, temmelig højlydt (fra begge sider). Er det rigtigt, at vi i moderne samfund bliver mere og

mere individualistiske? Og er det rigtigt, at vi bliver mere lykkelige, jo mere vi søger og finder vores helt egen identitet?

Det tror jeg faktisk ikke er tilfældet. Men naturligvis er der noget om snakken. For samfundets lovgivning bygger på samtykke om etiske spørgsmål fra abort til genoplivning, og forældre og skolen lærer deres børn og elever, at de selv skal bestemme over deres liv. Men alt sammen kun indtil et vist punkt, vel at mærke. For naturligvis er der grænser sat ved lovgivning og nogle fælles spilleregler om god opførsel.

Jeg synes, der er noget bagvendt ved den tankegang, at individet kommer først, og at vi alle er på vej til at blive individualister. Selve ordet 'in-divid' betyder egentlig det u-delte menneske, der udgør en kerne i sig selv. Men de fleste af os véd godt, at vi ikke lever som ensomme øer. For vi begynder allesammen vores liv i fællesskaber som børn. Først efterhånden skal vi finde os selv, og de fleste véd også med sig selv, at vi bliver glædest, når vi også er sammen med andre. Som Tobias Anker Stripp siger i dette magasin, er der ligefrem evidens for, at vi lever længere ved at være del af fællesskaber som fx kirken.

I praksis lever vi i mange slags fællesskaber. Derfor har vi ikke kun én, men mange forskellige identiteter, som vi kan føle os nogenlunde hjemme i. Vi viser forskellige sider af os selv på arbejdet og derhjemme, blandt venner, i familien og i sportsklubben. Og det vækker forskellige

følelser, når vi scroller på nettet, og når vi går ind og er med til en gudstjeneste.

I kirken mødes fællesskabet og den enkelte

Kirken er et af de steder, hvor fællesskabet og det individuelle mødes. Vi lytter til ord, som vi ikke selv havde kunnet finde på, og som vi aldrig helt kan lodde bunden af. Hvad betyder egentlig "evighed" og "Guds barmhjertighed"? Vi synger også salmer og opdager, at det går lidt nemmere med min stemme, når de andre også synger med. Ordene, tonerne og melodierne, men også rummet og farverne er der alle sammen for mig. Og dog sidder jeg selv dér på bænken eller går op til nadveren sammen med de andre.

Til pinse hører vi om fællesskabets guddommelige Ånd, der suser gennem hele huset og gør, at vi kan genkende hinanden. Og dog sidder Helligånden som "tunger af ild" på hvert eneste hoved. Den enkelte og fællesskabet hænger sammen. Fællesskabet skal altså ikke forstås

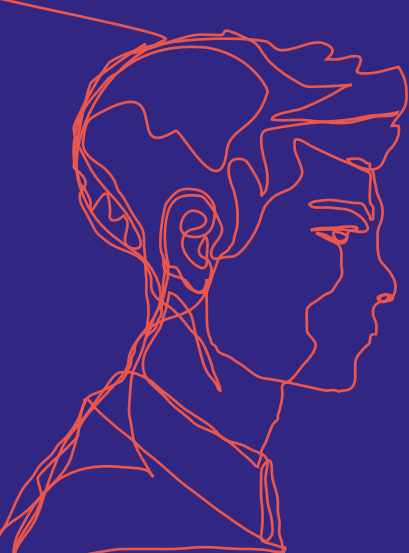
som snærende bånd og regelsæt, der er noget ydre i forhold til os selv. Nej, fællesskabets Ånd suser igennem forsamlingen, ligesom ved enhver salme eller koncert. Fællesskabet er ikke en ydre lov, der kræver noget af os, men noget, der løfter os og gør os alle lidt større, end vi ellers ville være.

Hvad er pinse?

Pinsen er centralt for den kristne kirkes begyndelse. Her fejrer vi, at Guds ånd, Helligånden, kom til verden og skabte tro, håb og fællesskab blandt mennesker på jorden.

Da Helligånden kom til disciplene, præcis 50 dage efter Jesus' opstandelse, blev de sendt ud i verden for at dele deres tro med alle. Som tegn på, at de havde fået Guds ånd, begyndte de at tale og forstå alle sprog. Det blev begyndelsen på de første kristne fællesskaber, menigheder. Derfor kaldes pinsen også for kirkens fødselsdag.

Kilde: Folkekirken.dk

“

Gudsriget opstår, når vi bliver taget ud af vores ensomhed og inviteres ind i fællesskaber

**Egoet er sekundært...
men alligevel har vi brug for at
trække os tilbage**

I kristendommen er egoet altid sekundært i forhold til interessen for fællesskabet. Vores 'næste' kan være naboen eller noget, der krydser vores vej, men 'næsten' kan også være mennesker i nød langt væk fra os. Eller fiskene i det iltfattige vand helt tæt på os. Alt tyder på, at tilværelsen er skabt som et fællesskab, hvor vi alle er dybt forbundne med hinanden.

Men læg mærke til, at skaberværkets store fællesskab og vores egne små fællesskaber er noget andet end et kollektiv. Et kollektiv er kendetegnet ved konformitet, præget af én mening, én fælles vilje og én drift, som regel rettet imod andre fællesskaber. Et godt fællesskab rummer derimod en flerhed af personer, der har hver deres særlige blik på verden, hver deres vilje og hver deres relationer og følelstråde til andre mennesker og til verden.

Fællesskaber kan måske ligefrem måles på, om de giver plads til, at vi kan trække os tilbage for en tid. Vi skal nemlig have tid og plads til både

at puste ud og til at trække vejret ind. Kun få af os er så udadvendte, at vi kan tåle at være sammen med andre hele tiden. De fleste af os har også en indadvendt side, uanset om vi bliver kaldt introverte eller ej.

For nogle år siden skrev jeg bogen *Ind i Fællesskabet* om gudsriget og det evige liv. Det gjorde jeg i et opgør med den ideologiske individualisme. Gudsriget opstår, når vi bliver taget ud af vores ensomhed og inviteres ind i fællesskaber med imødekomme og accept af vores individualitet, hævdede jeg. I gudsriget giver mennesker af sig selv uden forbehold og tager imod uden forbehold, uden at det står helt klart, hvem, der giver, og hvem, der modtager. Vi lever og ånder af det flow, der opstår i fællesskaber.

Det synes jeg fortsat er rigtigt. Men da jeg læste bogen med et hold på universitetet, gjorde flere af de studerende med rette opmærksom på, at gudsriget ikke kun drejer sig om fællesskab. Gudsriget er "midt iblandt jer", sagde Jesus, men det kan også betyde "midt inde i jer" (Lukas 17,21) Jesus strøede om sig med eksempler på, hvordan gudsriget slår igennem blandt mennesker: Hans lignelser handler om små sennepskorn, der pludselig bliver til store buske. Om korn, der skal lægges i jorden og

faktisk dø som individer, for at nyt liv kan blomstre frem. Men gudsriget kan også opstå, når en gammel kone leder efter en tabt mønt – og pludselig finder den. Gudsriget er også inde i os. Som et drive til at nå ud i verden. Men også som en ro til at være helt stille og vente på, at det sker.

Hvis man skal tro Jesu forkyndelse, er verden fuld af eksempler på gudsriget, dvs. erfaringer af Guds nærvær midt i verden. Når Jesus taler om gudsriget giver han eksempel efter eksempel på, hvordan vores liv allerede nu rummer fællesskab og plads til os selv.

Alt sammen råstof for det liv, der skal blive mere af i det kommende gudsrige, som kaldes det evige liv. Også her er der både fællesskab og individualitet. Visionen er, at vi skal genkende dem, vi allerede kender fra livet, inklusive os selv. Men vi skal også alle vokse, både udadtil og indadtil. Åbne os og trække os lidt tilbage.

*“Først og fremmest ved vi,
at det er enormt usundt
at være ensom. Det er
sundt at være sammen
med andre mennesker
og især i meningsfulde
fællesskaber”*

Læge, ph.d. Tobias Anker Stripp

ROSKILDE STIFT

